

Література:

1. Conférence mondiale des humanités Liège, Belgique, du 6 au 12 août 2017 Document final Un nouvel agenda pour les humanités au XXIème siècle. URL: [Http://www.cipsh.net/upload/userfiles/ISSCCIPSH%20Joint%20Symposium%20Statement%20of%20Outcomes.pdf](http://www.cipsh.net/upload/userfiles/ISSCCIPSH%20Joint%20Symposium%20Statement%20of%20Outcomes.pdf)
2. Історія і Путін: чому розплата невідворотна. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/putin-istoriya-perekruchuvannya-rozplata/32064989.html>
3. Російськомовні українці не відчують жодних утисків чи переслідувань, – опитування. URL: https://lb.ua/society/2023/06/13/560268_rosiyskomovni_ukrainsi.htm
4. Державна мова і мови меншин: поважаймо права одне одного! URL: https://lb.ua/blog/vitaliy_skotsyk/377663_derzhavna_mova_i_movi_menshin.html

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-35>

THE ESSENCE OF MANIPULATIVE BEHAVIOR AND MEASURES FOR ITS LIMITATION

СУТНІСТЬ МАНІПУЛЯТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ЗАХОДИ З ЇЇ ОБМЕЖЕННЯ

Melnyk O. V.

*PhD in Economics,
Associate Professor of the Department
of Social Security and Personnel
Management*

Vozna L. B.

*PhD in Economics,
Associate Professor of the Department
of Social Security
and Personnel Management
Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

Мельник О. В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри соціального
забезпечення та управління
персоналом*

Возна Л. Б.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри соціального
забезпечення та управління
персоналом
Львівський національний
університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Розуміння та боротьба з маніпулятивною поведінкою має велике значення для забезпечення здорового та етичного середовища, де кожна особа має можливість розвиватися і вільно виражати себе.

Маніпулятивна поведінка – це спроба отримати вигоду або вплив на іншу людину, використовуючи різні підступні або нечесні методи. Це

може включати в себе обман, психологічний тиск, маніпуляцію емоціями або інші прийоми, що спрямовані на зміну думок, почуттів або поведінки іншої особи без її згоди чи за неї. Маніпулятивна поведінка може виявлятися в різних сферах життя, включаючи міжособисті відносини, робочі ситуації, політику та інші сфери.

Заходи для обмеження маніпулятивної поведінки включають:

1. Освітні програми, які навчають людей розпізнавати маніпулятивні техніки та вміти відповідати на них адекватним чином.

2. Підвищення самосвідомості – це підтримка індивідів у розвитку своєї самосвідомості та впевненості, щоб вони могли бути менш вразливими до маніпулятивних впливів.

3. Розвиток критичного мислення, яке сприяє розвитку навичок аналізу та оцінки інформації, щоб люди могли критично ставитися до отриманої інформації та розуміти можливі наслідки своїх дій.

4. Створення правових механізмів, тобто встановлення законодавства, яке обмежує маніпулятивні практики та передбачає відповідальність за їхнє застосування [2].

Існує кілька базових стратегій маніпулятивної поведінки, які люди можуть використовувати для отримання вигоди або контролю над іншими. Деякі з них включають:

– Обман: Використання неправдивої інформації або приховування істинних намірів з метою отримання бажаного результату.

– Підступність: Застосування хитрості або хитрощів для отримання вигоди або досягнення мети, навіть якщо це неетично або незаконно.

– Психологічний тиск: Використання загроз, шантажу, переконування або інших методів для впливу на почуття чи поведінку іншої особи.

– Маніпуляція емоціями: Спроби викликати в іншій особі певні емоції (наприклад, вину, страх або співчуття), щоб досягнути своїх цілей.

– Ізоляція: Відокремлення або виключення іншої особи з групи або соціальної ситуації з метою зниження її впливу або контролю.

– Засіб досягнення цілей через інших: Використання інших людей для досягнення власних цілей або отримання вигоди, навіть якщо це шкідливо для них.

– Маніпуляція інформацією: Керування потоком інформації або сприйняттям інших, щоб змінити їхні уявлення або переконання [1].

Ці стратегії можуть бути використані окремо або в поєднанні одна з одною для досягнення бажаного результату. Важливо бути свідомим таких прийомів і вміти розпізнавати їх, щоб відстояти свої інтереси та уникнути неправомірного впливу.

Обмеження маніпулятивної поведінки може відбуватися за допомогою різних механізмів і стратегій. Деякі з них включають:

1. Свідомість і освіта: Збільшення свідомості про різні види маніпуляційних прийомів та їх можливі наслідки може допомогти людям уникати ставлення до них.

2. Критичне мислення: Розвиток навичок критичного мислення дозволяє людям аналізувати інформацію та ситуації об'єктивно, не допускаючи, щоб їхні рішення були маніпульованими.

3. Самосвідомість: Збільшення рівня самосвідомості дозволяє людині більш чітко розуміти свої власні мотиви, цінності і потреби, тим самим зменшуючи вразливість до маніпуляції.

4. Встановлення меж: Сформулювання і захист особистих меж є важливим аспектом захисту від маніпулятивної поведінки. Людям потрібно бути готовими відмовитися від неприйнятних вимог або пропозицій.

5. Підтримка взаємних відносин: Розвиток взаємної поваги та довіри у відносинах сприяє зменшенню маніпулятивної поведінки, оскільки люди відчуваються більш відповідальними за свої дії перед іншою стороною.

6. Створення свідомих правових механізмів: Введення законодавчих норм, які забороняють маніпулятивну поведінку в певних контекстах, може допомогти в обмеженні її поширення та захисті прав індивідуумів.

7. Психологічна підтримка: Надання психологічної підтримки тим, хто став жертвою маніпуляції, може допомогти їм розуміти ситуацію, відновлювати втрачену впевненість у собі та розвивати навички самозахисту.

Ці механізми можуть бути ефективними в попередженні та обмеженні маніпулятивної поведінки в різних ситуаціях.

Маніпулятивна поведінка є складним і шкідливим явищем з ряду причин:

1. Порушення взаємної довіри: Маніпуляція може порушити взаємну довіру та відносини між людьми, що може призвести до конфліктів та розбратів.

2. Порушення автономії і самооцінки: Маніпуляція може призвести до втрати особистої свободи та контролю над власним життям, що може негативно позначитися на самооцінці та самоповазі.

3. Психологічне вплив на жертву: Маніпулятивні прийоми можуть викликати стрес, тривогу та психологічне тиску на жертву, що може призвести до появи психічних проблем.

4. Порушення міжособистісних відносин: Маніпулятивна поведінка може псувати міжособистісні відносини та призводити до зниження рівня довіри та взаєморозуміння між людьми.

5. Негативний вплив на спільноту та суспільство: Маніпулятивна поведінка може призвести до зниження соціальної кооперації та взаємодії у спільноті, що може загрожувати стабільності та розвитку суспільства.

Отже, маніпулятивна поведінка є серйозною проблемою, яка потребує уваги та вивчення з метою її протидії та запобігання негативним наслідкам для індивідумів та суспільства в цілому.

Література:

1. A.J.C. Cuddy, S.T. Fiske. Doddering, but Dear: Process, Content, and Function in Stereotyping of Older Persons. In *Ageism: Stereotyping and Prejudice Against Older Persons* / edited by T. Nelson, p. 3–26. MIT Press, 2002.
2. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування: навч. посібник. 2-ге вид., випр. та доп. Київ: ВД «Професіонал», 2007. 464 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-36>

SYSTEMATIC ARRANGEMENT OF NATURAL AND ECONOMIC RELATIONS IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF ENSURING THE QUALITY OF LIFE

СИСТЕМНЕ УПОРЯДКУВАННЯ ПРИРОДНО-ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ

Mykytenko V. V.

*Doctor of Economics, Professor,
Chief Researcher
Institute of Demography and Quality
of Life Problems of the National
Academy of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Микитенко В. В.

*доктор економічних наук, професор,
головний науковий співробітник
Інститут демографії та проблем
якості життя Національної
академії наук України
м. Київ, Україна*

Об'єктивним є визнати, що в українському суспільстві склалося єдине уявлення про мету реконструктивного розвитку країни –